

สถาบันทางสังคม

ความหมายของสถาบันทางสังคม

สถาบันสังคม คือ กลุ่มที่บุคคลที่เป็นสมาชิกร่วมอยู่และชีวิตสังคมดำเนินไปได้เพราะสมาชิกของกลุ่มมีการกระทำต่อกันตามบรรทัดฐานแบบอย่าง ที่กลุ่มหรือสังคมกำหนดไว้แน่นอน เป็นที่รับรู้และยอมรับนับถือกันตั้งนั้นคำว่าสถาบันสังคมจึงหมายความว่า 2 ประการ

1. กลุ่มคนที่รวมกันแน่นอนด้วยจุดประสงค์ที่จะกระทำการต่อกัน ระหว่างกันและร่วมกัน
2. แบบอย่างของการกระทำทางสังคมที่กำหนดไว้ชัดเจนแน่นอนเป็นที่รับใช้สืบต่อกันมา

องค์ประกอบของสถาบันทางสังคม

1	องค์การทางสังคม ได้แก่ สถานภาพ บทบาท การควบคุมทางสังคม การจัดระดับความสำคัญของบุคคล ตามสถานภาพและค่านิยม
2	หน้าที่ของสถาบันทางสังคม คือ ภาระผูกพันที่สถาบันจะต้องกระทำเพื่อสนองความต้องการของสังคม
3	ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติ คือ วิธีทางในการปฏิบัติเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสถาบันของสังคม

สาเหตุของการเกิดสถาบันสังคม

1. **ความต้องการของมนุษย์** ทั้งความต้องการทางกายและความต้องการทางจิตใจทำให้รวมกันเป็นสถาบันเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว
2. **การเพิ่มของประชากรมนุษย์มากขึ้น** ทำให้ความต้องการต่างๆ ของมนุษย์เพิ่มมากขึ้น จึงรวมกันเป็นสถาบันง่ายขึ้น และเกิดขึ้นตลอดเวลา
3. **สถาบันสังคมเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดระเบียบทางสังคม** เพราะเป็นกลุ่มของบรรทัดฐาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อสังคม ต้องสร้าง และดำรงรักษาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

4. เป็นวัฒนธรรมหรือ**แบบอย่างของพฤติกรรม**ที่สมาชิกของ
สังคมประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน จนเป็นที่ยอมรับกัน
โดยทั่วไปและเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีในสังคม

5. เกิดจาก**สติปัญญาของมนุษย์** ที่ตระหนักถึงความสำคัญและ
ความจำเป็นของการดำเนินชีวิตร่วมกันในลักษณะของสถาบัน เพื่อความ
สงบสุข ความสะดวกสบาย และความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์และสังคม

6. **ความเจริญก้าวหน้าและการขยายตัวของสังคม** ทำให้สถาบัน
สังคมที่มีอยู่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น

การเกิดขึ้นของสถาบันสังคม

1. การมีคุณค่า
ร่วมกัน

2. ความจำเป็นของ
มนุษย์

1. การมีคุณค่าร่วมกัน

การที่สมาชิกของสังคมมีความเชื่อร่วมกัน หรือการยอมรับเอาความคิดความเห็น วิธีการหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เมื่อมนุษย์มีคุณค่าร่วมกัน มนุษย์ก็มีการปฏิบัติในทางสังคมร่วมกัน การปฏิบัติร่วมกันนี้ เมื่อมีการกระทำซ้ำนาน ๆ ก็ทำให้พฤติกรรมนั้น ๆ กลายเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นสถาบันขึ้นมา

2.ความจำเป็นของมนุษย์

มนุษย์มีความจำเป็นพื้นฐานมากมายเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้สังคมประกอบด้วยกลุ่มคน หากมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ สังคมก็ไม่สามารถคงสภาพอยู่ได้เช่นกัน เนื่องจากมนุษย์มีความจำเป็นพื้นฐานมากมาย จึงเกิดสถาบันสังคมขึ้นเพื่อตอบสนองความจำเป็นเหล่านั้น

1) ความจำเป็นของมนุษย์ในเรื่องปากท้อง อาหาร เครื่องนุ่งห่ม

สถาบันเศรษฐกิจ

2) ความจำเป็นของมนุษย์ในเรื่องความต้องการทางเพศ การผลิตสมาชิกใหม่ให้กับสังคม

สถาบันครอบครัว

3) ความจำเป็นของมนุษย์ในเรื่องความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

สถาบันการเมือง
การปกครอง

4) ความจำเป็นของมนุษย์ในเรื่องความต้องการความมั่นคงทางจิตใจ

สถาบันศาสนา

5) ความจำเป็นของมนุษย์ในเรื่องความต้องการให้การฝึกอบรมสมาชิกของสังคมและการถ่ายทอดวัฒนธรรม

สถาบันการศึกษา

6) ความจำเป็นของมนุษย์ในเรื่องความต้องการให้การบริการสุขภาพอนามัยแก่สมาชิกของสังคม

สถาบันการแพทย์
และสาธารณสุข

7) ความจำเป็นของมนุษย์ในเรื่องความต้องการพักผ่อนหย่อนใจ และคลายเครียดจากการทำงาน

สถาบันนันทนาการ

8) ความจำเป็นของมนุษย์ในเรื่องข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

สถาบันสื่อสารมวลชน

จึงเห็นได้ว่า สถาบันสังคมเกิดขึ้นจากความจำเป็นของมนุษย์ในการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของสังคม

ลักษณะของสถาบันสังคม

1. **มีลักษณะเป็นรูปธรรม** คือ เป็นกลุ่มคนที่รวมกันเพื่อกระทำการให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีสถานที่ดำเนินการ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานต่างๆ
2. **มีลักษณะเป็นนามธรรม** คือ เป็นบรรทัดฐานทางสังคมหรือแบบอย่างของพฤติกรรมที่ใช้ร่วมกันของสมาชิกในสังคม
3. เป็น**ระเบียบแบบแผน**ของความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งกำหนดรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม
4. มีการ**กำหนดสถานภาพและบทบาท** หรือตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกไว้อย่างแน่นอน เป็นทางการ และเป็นระบบ
5. มี**ความมั่นคงถาวร** คือ ดำรงอยู่ได้เป็นเวลายาวนาน ไม่สิ้นสุด เปลี่ยนแปลงหรือล้มเลิกในเวลาอันรวดเร็ว

ประเภทของสถาบันสังคม

1. สถาบันครอบครัว

✧ เป็นสถาบันแรกที่มีการขัดเกลาทางสังคมรวมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรม

✧ ประกอบด้วยบุคคลที่มีความเกี่ยวพันทางสายโลหิต

ประเภทของครอบครัว

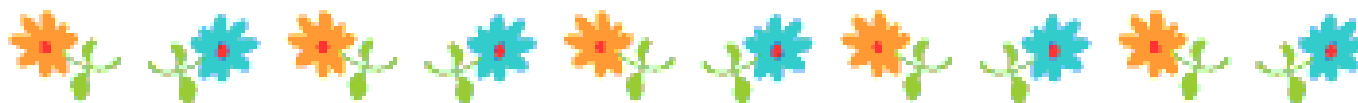
การเรียนรู้เกี่ยวกับสถาบันครอบครัวจะช่วยให้เราารู้จักสังคมนั้น ๆ ดีขึ้น เพราะครอบครัวก็คือตัวแบบจำลองของสังคมนั้น ๆ ครอบครัวจะเป็นแหล่งกำหนดรูปแบบของพฤติกรรม ค่านิยม เป็นแหล่งค่านิยม เป็นแหล่งสร้างคุณลักษณะของสมาชิกให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

1.

ครอบครัวเดี่ยว : เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก มีลักษณะเป็นกลุ่มปฐมภูมิ

2.

ครอบครัวขยาย : เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และญาติ

1. การแบ่งครอบครัวตามจำนวนของกลุ่มครอง

แบ่งออกได้ดังนี้

Monogamy ครอบครัวประเภทนี้สามีจะมีภรรยาได้คนเดียว
บรรทัดฐานนี้อาจกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร

Polygamy ครอบครัวแบบมีคู่ครองหลายคน

2. การแบ่งครอบครัวตามความเป็นใหญ่ หรือ ความมีอำนาจในครอบครัว

แบ่งออกได้ดังนี้

ครอบครัวที่ผู้ชายเป็นใหญ่

ครอบครัวที่ผู้หญิงเป็นใหญ่

ครอบครัวที่ผู้ชายและผู้หญิงมีอำนาจเท่าเทียมกัน

หน้าที่ของครอบครัว

1. ให้กำเนิดสมาชิกใหม่และกำหนดสถานภาพแก่สมาชิก
2. ดูแล เลี้ยงดูให้เจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
3. อบรมสั่งสอนหลักศีลธรรมจรรยาในการดำรงชีวิตในสังคมนั้น
4. บำบัดความต้องการทางเพศ
5. มีหน้าที่ทางเศรษฐกิจ เพราะเป็นหน่วยของเศรษฐกิจ

2. สถาบันเศรษฐกิจ

สถาบันทางเศรษฐกิจ มีเป้าหมายอยู่ที่การกินดีอยู่ดีของประชาชน ดังนั้น กิจกรรมทางเศรษฐกิจจึงเกี่ยวข้องกับกรรมมาวิธีที่จะก่อให้เกิดความมั่งมี การกินดี อยู่ดี หรือ อย่างน้อยก็เพื่อการมีกินมีใช้ของประชาชน

ระบบเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalism)

เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดถือปรัชญาว่าประชาชนควรมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินสิ่งของต่าง ๆ รัฐเปิดโอกาสให้เอกชนลงทุนประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการผลิตและแข่งขันกันอย่างเสรี

ระบบสังคมนิยม (Socialism)

ระบบเศรษฐกิจแบบนี้ยังคงยอมรับสิทธิในการถือครองกรรมสิทธิ์ของประชาชนอยู่ แต่ลักษณะที่แตกต่างไปจากระบบทุนนิยม คือ กิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจ เช่น อุตสาหกรรม พลังงานและปัจจัยการผลิต รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติเป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาลที่จะดำเนินการเพื่อสนองความต้องการของประชาชน

ระบบเศรษฐกิจ (ต่อ)

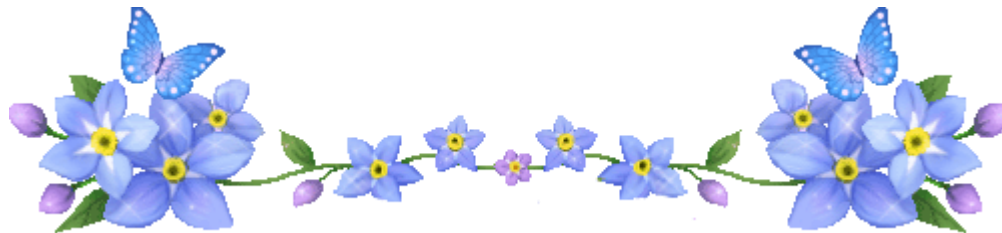
ระบบคอมมิวนิสต์ (Communism)

- เป็นระบบเศรษฐกิจที่รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการผลิตทั้งหมดเพื่อประชาชนทั้งหมด
- ในปัจจุบันพบว่าระบบเศรษฐกิจตามอุดมการณ์นั้นหาได้ยาก
- โดยหลักการต้อง มีการจัดสรรผลที่ได้จากการผลิตอย่างยุติธรรม จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้มีการแบ่งปันส่วนเพื่อการอยู่ดีกินดีโดยเท่าเทียม
- รัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและทรัพย์สินทั้งหมด และการที่จะผลิตสินค้าใด จัดบริการใด รัฐจะเป็นผู้วางแผน ในระบบเศรษฐกิจแบบนี้จะไม่มีการแข่งขันกันในทางเศรษฐกิจ กลไกตลาดจะไม่มีบทบาทในการกำหนดราคาและการลงทุนดังเช่นในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมหรือทุนนิยม

หน้าที่ของสถาบันเศรษฐกิจ

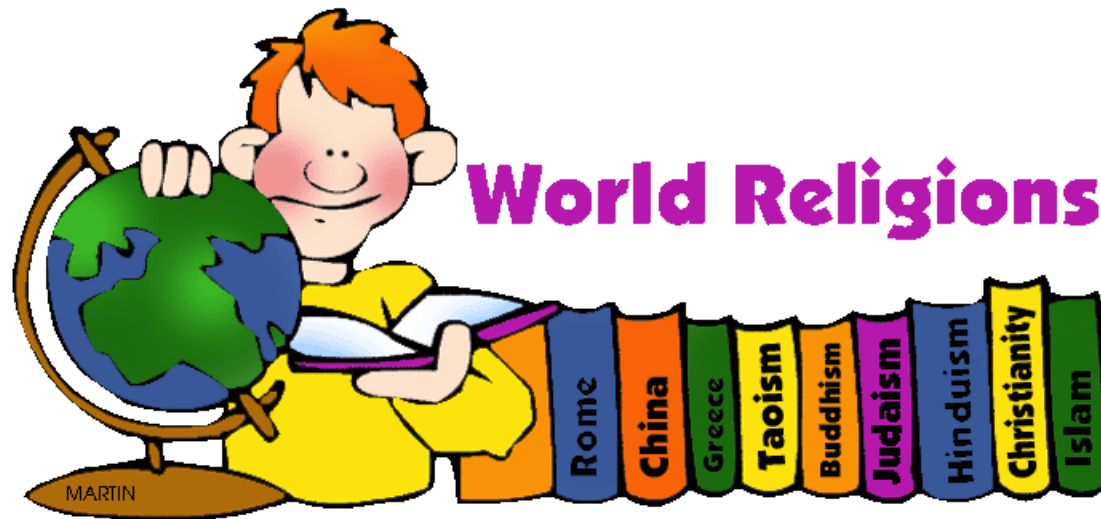
1. ผลิตสินค้าเพื่อสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ
2. การแจกแจง เป็นการนำเอาวัตถุดิบ แรงงานไปสู่หน่วยผลิต โดยใช้กลไกของสังคม แลกเปลี่ยนและบริการ
3. การบริโภค ช่วยให้ผลผลิตมีการบริโภคเพียงพอ
4. พัฒนาระบบเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้า สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

3. สถาบันศาสนา

ศาสนา หมายถึง ระบบความเชื่อ การกระทำ

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง สิ่งที่ทำให้สมาชิก เกิดความรัก ความเกรง
กลัวและให้การยอมรับ

ความสำคัญของศาสนา

1. ช่วยให้ผู้มีทุกข์มีความสบายใจหรือไม่กลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้และคลายความกังวลใจเกี่ยวกับเรื่องในอนาคต
2. ช่วยให้ผู้มีทุกข์มีเป้าหมายและคุณค่าในการดำรงชีวิต
3. ช่วยให้ผู้มีทุกข์พัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล
4. ช่วยให้ผู้มีทุกข์มีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงอายุ
5. ช่วยให้ผู้มีทุกข์มีความเข้าใจในความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน

การแบ่งประเภทของศาสนา

รากฐานที่มาของศาสนาแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

1

ศาสนาที่มีรากฐานมาจากสิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติ

เป็นรูปแบบที่พบได้ทั่วไปในสังคม ก่อนสังคมอุตสาหกรรม ศาสนาประเภทนี้ไม่รวมถึงความเชื่อในเรื่องของพระเจ้าและวิญญาณ แต่มีความเชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือชีวิตมนุษย์ และสามารถให้คุณให้โทษแก่มนุษย์ ซึ่งอำนาจเหนือมนุษย์นี้อาจเป็นสิ่งที่ดีหรือเลวก็ได้

2

ศาสนาที่มีรากฐานมาจากวิญญาณนิยม

มีความเชื่อว่าวิญญาณอยู่ในสรรพสิ่งต่างๆ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ลม ฯลฯ และวิญญาณในทัศนะของผู้ที่มีความเชื่อถือนั้น

การแบ่งประเภทของศาสนา (ต่อ)

3

ศาสนาที่มีรากฐานมาจากอุดมคตินามธรรม

ศาสนาชนิดนี้เชื่อในเรื่องของผลการกระทำตามแนวความคิดมากกว่าที่จะเชื่อในผลที่จะได้รับจากการบูชา พระเจ้า ความคิดและการกระทำของเขามีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับความเป็นอยู่ คน และขีดความสามารถของเขาให้สูงที่สุด ศาสนาประเภทนี้ เป็นที่รู้จักกันดีที่สุดคือ **พุทธศาสนา**

4

ศาสนาที่มีรากฐานมาจากเทวนิยม

เป็นศาสนาที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งความเชื่อในพระเจ้าว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจ เป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของมนุษย์ เป็นผู้ก่อให้เกิดสรรพสิ่งทั้งหลาย

ความสำคัญของศาสนา

1	สร้างศรัทธาและความเชื่อแก่มนุษย์
2	อบรมสั่งสอนคุณค่าทางศีลธรรมและจริยธรรม
3	เป็นแรงเสริมควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์
4	สร้างเสริมค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม
5	ช่วยให้สมาชิกของสังคมมีความสุขทางใจ

4. สถาบันการศึกษา

การศึกษาแต่เดิมนั้น เคยเป็นหน้าที่หนึ่งของสถาบัน
ครอบครัวและสถาบันศาสนา

ต่อมาเมื่อสังคมซับซ้อนมากขึ้นความเป็นอยู่ลำบาก
ยากเย็นมากขึ้น ทำให้ครอบครัวและสถาบันศาสนาต้องลดหน้าที่
และบทบาททางการศึกษาลงไป และปล่อยให้สถาบันการศึกษาได้
ดำเนินการในเรื่องการเรียนรู้ของเด็กและสมาชิกอื่นๆ ของสังคมต่อ

การให้การศึกษาเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้แยกออกได้ 2 รูปแบบดังนี้

การให้การศึกษาแบบเป็นทางการ

เป็นการจัดการศึกษาโดยวางแผนและระบบการดำเนินงานอย่างมีระเบียบมีขั้นตอน ทั้งในด้านารเรียนการสอน หลักสูตร ตัวผู้เรียนผู้สอน ฯลฯ

การศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ

ซึ่งเป็นการให้การศึกษาที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ตายตัว ไม่มีการกำหนดเวลาในการเรียน การสอน สถานที่ที่จะเรียนจะสอน อายุของผู้เรียน ฯลฯ

ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา

1.

ครูหรืออาจารย์ (Teachers)

ทำหน้าที่สอนนักเรียนและนักศึกษา

2.

ผู้บริหาร (Principal or Administrator)

ทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

3.

คณะกรรมการ (Board)

ทำหน้าที่สนับสนุนและร่วมมือในการบริหารและจัดการศึกษา

4. **ศึกษานิเทศ (Supervisors)**

ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและผู้บริหาร

5. **ผู้ให้การอุปถัมภ์ (Sponsors)**

ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในกิจการของสถานศึกษาทั้งปวงเมื่อได้รับการร้องขอ

6. **ผู้เรียน (Students)**

มีหน้าที่ศึกษาหาความรู้ตามความต้องการของตนเองและสังคม

หน้าที่ของสถาบันการศึกษา

1.	จัดเกลาทางสังคม (Socialization) เพื่อให้สมาชิกมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ
2.	ถ่ายทอดเทคโนโลยี ความรู้ ค่านิยม และบรรทัดฐานของสังคม ให้สมาชิกทำไปใช้และปฏิบัติ
3.	ควบคุมสังคม (Social control) เช่น สอนให้รักชาติ ปฏิบัติตามกฎหมาย
4.	ผสมกลมกลืนทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and culture assimilation) เช่น สอนให้สมาชิกใหม่ที่มาจากสังคมอื่นได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของตน
5.	สร้างนวัตกรรมทางสังคมและเปลี่ยนแปลงสังคม (Social innovation and change) เช่น ทำการวิจัย วิพากษ์วิจารณ์สังคมและเสนอแนวทางในการพัฒนาสังคม
6.	เลือกสรรและกำหนดบทบาทของสมาชิกสังคมให้สมบูรณ์ เช่น ให้การศึกษาหรือการอบรมตามความสนใจในการประกอบอาชีพของแต่ละคน

5. สถาบันการปกครอง

แบบอย่างของการคิดการกระทำในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาระเบียบ
ความสงบ การบรรลุเป้าหมายของสังคมร่วมกัน สถาบันการปกครอง
เป็นสถาบันที่ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องผู้ปกครอง หรือผู้มีอำนาจในสังคม
รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ผู้นำการเลือกตั้ง
ลัทธิการเมืองต่างๆ และอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นต้น

รูปแบบ ลักษณะของการปกครอง

1	ประชาธิปไตย
	เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองชุมชนหรือสังคมของตนด้วยความเสมอภาค
	1.1 ประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นรูปแบบการปกครองที่ใช้กันมาก โดยประชาชนทำการเลือกผู้แทนของตนเข้าไปในตัวแทนในสภา
	1.2 ประชาธิปไตยทางตรง เป็นรูปแบบการปกครองที่ใช้ในสังคมขนาดเล็ก ที่ให้สิทธิประชาชนทุกคนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ในเมืองนิวอิงแลนด์ของอังกฤษ หรือ รัฐกรีกสมัยโบราณ

รูปแบบ ลักษณะของการปกครอง (ต่อ)

2	คณาธิปไตย
	เป็นรูปแบบของรัฐบาลที่ดำเนินโดยกลุ่มคนกลุ่มเดียว ผู้ปกครองจะมีอำนาจในการออกกฎหมายและควบคุมเสรีภาพในการดำเนินชีวิตทุกด้าน โดยจะสร้างคตินิยม เพื่อให้ประชาชนมีความจงรักภักดี
3	อภิชนาธิปไตย
	เป็นรูปแบบของรัฐบาลที่ดำเนินการโดยบุคคลคนเดียว ใช้อำนาจเช่นเดียวกับการปกครองแบบคณาธิปไตย การปกครองแบบนี้แบ่งผู้ปกครองได้เป็น 2 แบบ คือ
	3.1 ราชาธิปไตย ซึ่งเป็นการได้อำนาจปกครองโดยการสืบราชสมบัติ
	3.2 ทหาราชา ซึ่งเป็นการได้อำนาจการใช้กำลัง หรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการสร้างอำนาจ

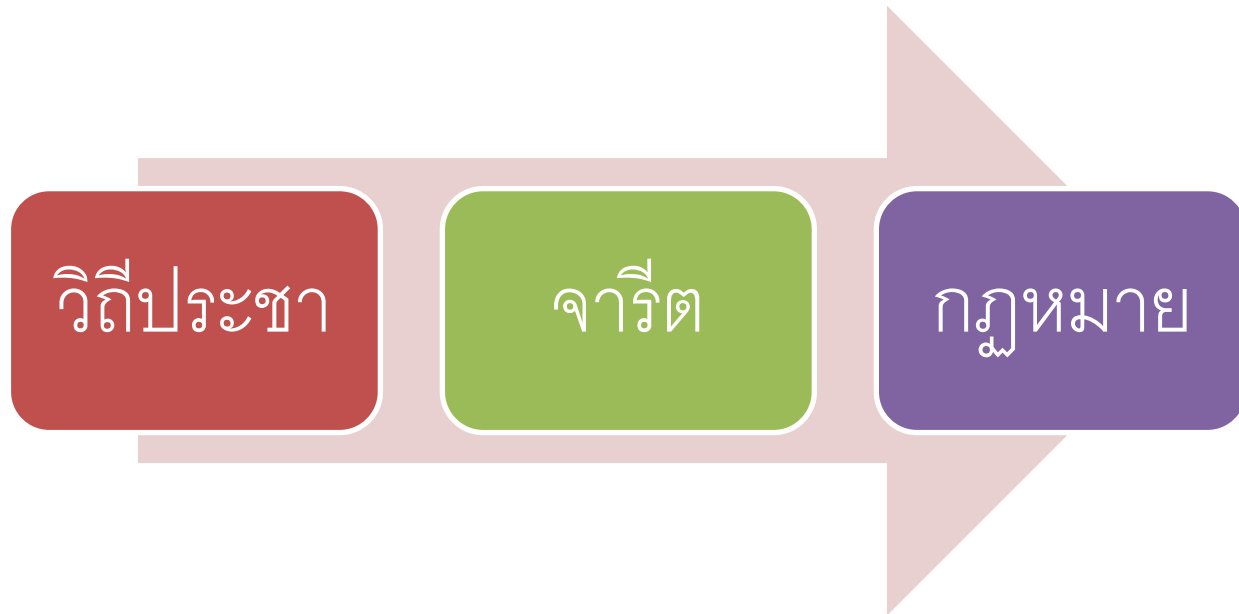

หน้าที่ของสถาบันปกครอง

1. รักษาไว้ซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ปัจจัยที่จะช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบได้แก่ กฎเกณฑ์ กฎหมาย กติกา ข้อบังคับ ฯลฯ เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐาน ประกอบกับเจ้าหน้าที่ต่างๆ ที่คอยควบคุมดูแลให้ผู้คน ปฏิบัติตามบรรทัดฐาน
2. วางแผน ประสานนโยบาย และโครงการต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของสังคมและให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เหมาะสม
3. ปกป้องคุ้มครองสังคม จากอันตรายภายนอก เช่น ภัยสังคม ภัยทางเศรษฐกิจ

บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms)

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างของสถาบันสังคม บรรทัดฐานของสังคมประกอบด้วย วิถีประชา (Folkways) จารีต (Mores) และกฎหมาย (Laws)

1 วิธีประชา

เป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่มีผลน้อยต่อสังคม เช่น การแต่งงานให้ถูกกาลเทศะ การพูดจาระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย ฆราวาสและพระสงฆ์และมารยาทในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น ผู้ทำผิดวิธีประชาชาวบ้านจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้อง ปล่อยให้ปัจเจกชนลงโทษกันเอง เช่น ลงโทษด้วยการชูปะชิตินินทา การไม่คบหาสมาคมด้วย แต่ถ้าทำดีก็จะได้รับการชมเชย ยกย่องอยากเป็นพวกด้วย เป็นต้น

2 จารีต

เป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่มีความสำคัญต่อสังคมมาก เพราะผู้ไม่ทำตาม จารีตจะมีผลกระทบต่อสังคมอย่างมาก สังคมจึงมีข้อห้ามต่าง ๆ มากมาย เช่น ห้าม ฆ่ากัน ห้ามทำร้ายกัน ห้ามลักขโมย ห้ามประพฤติดิิดประเวณี เป็นต้น ผู้ที่ทำผิด จารีตจะถูกสังคมลงโทษอย่างรุนแรง เช่น ลงประชาทัณฑ์ หรือตัดสินให้ตายไปตาม กัน ถ้าไปฆ่าคนอื่นหรือทำผิดประเวณี เป็นต้น

3 กฎหมาย

เป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่สำคัญมากในสังคมสมัยใหม่ เป็นบรรทัดฐานประเภทที่เป็นลายลักษณ์อักษร ที่กำหนดถึงระดับการกระทำผิด รวมทั้งมีบทลงโทษไว้อย่างชัดเจนโดยมีหน่วยงานที่เป็นทางการของสังคมจะมีหน้าที่ในการนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ

การเปลี่ยนแปลงของสถาบันสังคม

สถาบันสังคมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานหรือความต้องการของคนในสังคมนั้นทำให้สถาบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อความจำเป็นพื้นฐานหรือความต้องการของคนในสังคมนั้นเปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามอาจจะสรุปถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสถาบันสังคมได้ ๓ ลักษณะ คือ

1. ความต้องการของคนใน
สังคมเปลี่ยนไป

2. ไม่สามารถตอบสนองความ
ต้องการของสังคมนั้นได้

3. วัตถุใหม่ในสังคมซึ่งจะทำให้
มีวิธีการตอบสนองความ
ต้องการของคนในสังคมนั้นดีขึ้น

1. ความต้องการของคนในสังคมเปลี่ยนไป

ปัจจัย ๔ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย
ความต้องการทางเพศ เป็นเรื่องที่มีอยู่ปกติ ซึ่งมักจะไม่เปลี่ยนแต่
ความต้องการในชั้นรองลงไปของคนในสังคมมักจะเปลี่ยนได้ง่าย

ด้านอาหาร

คนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงการบริโภคอาหารจากที่เคยบริโภคอยู่เป็นปกติ เช่น ต้องการความ
วิจิตรพิสดารมากขึ้น มีความต้องการการบริการอย่างอื่นในขณะที่บริโภคอาหาร หรือนิยมการรับประทาน
อาหารแบบฟรั่งจานด่วน (Fast Food) มากขึ้น ก็อาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในสถาบันที่เกี่ยวข้อง เช่น มี
ภัตตาคารหรูหรา มีคอฟฟี่ช็อป มีร้านอาหารจานด่วน เกิดขึ้นในสังคมมากขึ้น หรือความต้องการในการซื้อ
เครื่องใช้ อุปกรณ์ บริโภคของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป จากที่เคยซื้อสิ่งของ เหล่านี้ในร้านขายของชำ มานิยม
ซื้อในห้างสรรพสินค้า ทำให้เกิดห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อขึ้นมากมาย เป็นต้น

2. ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมนั้นได้

ปัจจุบันสถาบันครอบครัวไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการให้ความรัก ความอบอุ่นกับเด็ก เนื่องจากพ่อแม่ไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูก ทำให้เกิดสถาบันรับเลี้ยงดูเด็ก เกิดขึ้นทำหน้าที่แทนสถาบันครอบครัวซึ่งไม่สามารถทำหน้าที่ในด้านนี้ได้หรือจากกรณี ตัวอย่างในข้อ 1 ที่กล่าวมา ร้านขายของชำ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการซื้อสินค้า ความสะดวกสบายของผู้ซื้อได้ จึงทำให้เกิดห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อขึ้น เป็นต้น

3. มีนวัตกรรมในสังคมซึ่งจะทำให้มีวิธีการตอบสนองความต้องการ ของคนในสังคมนั้นดีขึ้น

เช่น มีการรับเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในชีวิตประจำวันทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของคนในสังคมส่งผลทำให้สถาบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

คำถามท้ายบท

1. จงวิเคราะห์ให้เห็นถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการมีสถาบันสังคม
2. ในสังคมที่มีขนาดเล็กมักจะมีสถาบันสังคมพื้นฐานอย่างน้อย 5 สถาบัน ได้แก่สถาบันอะไรบ้าง แต่ละสถาบันมีความสำคัญต่อสังคมอย่างไร